



Agencija za odgoj i obrazovanje  
Education and Teacher Training Agency

**Stručni skup: Obrazovanje i usavršavanje učitelja i nastavnika informatike iz područja korištenja informacijsko-komunikacijskih tehnologija**

## **SIGURNOST (DJECE) NA INTERNETU**

**Višeslav Račić, prof.**

**Rijeka, 11. siječnja 2013.**

## 1. ŠTO JE INTERNET?

Internet je „mreža svih mreža“. Globalna mreža koji povezuje računala u cijelom svijetu i omogućava njihovu komunikaciju i razmjenu informacija. Informacijama je moguće pristupiti iz gotovo cijelog svijeta u svakom trenutku. Zsigurno je pozitivno što informacije putu jako brzo, što olakšavaju svakodnevne aktivnosti i poslove. Internet je moguće promatrati ne samo sa računalnog već i kulturološkog, sociološkog i ostalih aspekata.

Kada bi se gledao samo jedan dan korištenja Interneta dobili bismo sljedeće podatke<sup>1</sup>:

- količina informacija obrađenih dnevno popunila bi 168 milijuna DVD-a
- dnevno se pošalje 294 milijarde mailova
- objavi se 2 milijuna blogova
- 172 milijuna ljudi posjeti Facebook
- 4,7 milijardi minuta provede se na Facebooku
- postavi se 632 milijuna statusa
- uploada se 250 milijuna fotografija (na Facebook)
- na Netflixu se pogleda 22 milijuna sati video sadržaja
- na YouTube se uploada 864000 sati video sadržaja
- internet korisnici provedu 14,6 minuta gledajući porno sadržaje
- korištenjem Pandore korisnici poslušaju 18,7 sati glazbe
- dostupno je 1.288 novih aplikacija za preuzimanje, a preuzme ih se više od 35 milijuna
- prodaje se 378.000 iPhone-a, a rodi se 371.000 djece

Još jednostavnije možemo to pogledati na grafici koja prikazuje Internet u 60 sekundi<sup>2</sup>:



Jedna „definicija“ govori da je Internet ideja slobodne i demokratske razmjene informacija, no ta sloboda počela se zloupotrebjavati. Razna ograničenja, razni nedopušteni sadržaji i aktivnosti. S obzirom na količinu informacija koje dnevno kolaju Internetom te s obzirom na dostupnost različitih servisa i usluga koje može koristiti gotovo svaka osoba nužno je voditi računa o istinitosti podataka koje se objavljuju tj. ne treba vjerovati baš svemu, ali i o sigurnosti samih korisnika. Osobe se mogu lažno predstavljati i sl. Ne postoje propisana pravila korištenja Interneta ili ponašanja na njemu.

<sup>1</sup> <http://mashable.com/2012/03/06/one-day-internet-data-traffic/>

<sup>2</sup> <http://www.go-gulf.com/blog/60-seconds/>

## 2. ONLINE SIGURNOST – PROBLEMI I KAKO DJELOVATI

Na Internetu postoje razne usluge i servisi, a naravno i s time povezane opasnosti. U nastavku će biti dano po nekoliko savjeta kako prepoznati / savjetovati djecu i mlade oko ovih pitanja (problema)

### **Blogovi, društvene mreže, forumi, čavrljanje (chat), VOIP komunikacija**

Upozoriti (upoznati) djecu / mlade na:

- problem otkrivanja previše privatnih informacija / online reputacija
- naučiti poštivati tuđu privatnost
- osnovna pravila komunikacije
- kultura izražavanja: ne biti nekulturan, uvredljiv ili na bilo koju drugi način nanositi štetu drugima
- poticati otvorenost komuniciranju
- paziti na copyright i ostala intelektualna prava; protuzakonito ponašanje
- obratiti pozornost na pravila korištenja određene usluge
- podešavanje postavki – kontrole privatnosti
- oprez pri komunikaciji sa strancima i blokada neželjenih
- ne živimo samo u virtualnom svijetu
- naučiti učenike gdje mogu zatražiti pomoć ukoliko nešto krene po krivom

### **Seksualno zlostavljanje djece**

Povećanje broja alata, servisa i usluga koje djeca i mladi koriste na Internetu ovo je u postao popriličan problem. Pojam dječje pornografije uključuje prikazivanje i distribuciju slika i/ili video sadržaja maloljetnih osoba u seksualno eksplicitnim ponašanjima. Teško je zanemariti činjenicu da postoji velik broj stranica na kojima se nalaze ovakvi sadržaji, no ono što predstavlja stvarnu opasnost je da se i naša djeca mogu naći u takvoj situaciji. Korištenjem različitih alata za čavrljanja, tweetera, Facebooka i mailova djeca su u stalnoj opasnosti primi zahtjeve od nepoznatih osoba da pošalju svoje fotografije i/ili da se nađe sa tom osobom, često se djeci nude razne primamljive protponude (mobiteli, bonovi i sl) koje imaju njihovi vršnjaci ukoliko pristanu na neku od takvih aktivnosti. *Pretpostavlja se da je između 25 i 35 % djece bilo izloženo seksualnim sadržajima putem interneta*<sup>3</sup>. Počinitelji do podatak dolaze na vrlo jednostavni način jer djeca sama na servisima koje koriste ostavljaju privatne podatke.

Potrebno je spomenuti da je Hrvatska preuzela pojmove iz Konvencije o kibernetičkom kriminalu<sup>4</sup> Vijeća Europe, koja je ratificirana u Hrvatskom saboru, te je po svojoj pravnoj snazi iznad hrvatskih zakona. *Zbog društvene prihvatljivosti pornografije postoji tendencija da se ova pojava nazove stvarnim imenom: seksualno zlostavljanje djece putem Interneta*<sup>5</sup>. Samo definiranje ilegalnih materijala navedeno je u članku 9. Konvencije te uključuje:

- proizvodnje dječje pornografije za svrhu njene distribucije putem računalnih sustava;
- nuđenja ili činjenja dostupnim dječje pornografije putem računalnog sustava;
- distribuiranja ili prenošenja dječje pornografije putem računalnog sustava;
- pribavljanja dječje pornografije putem računalnog sustava za sebe ili drugoga;
- posjedovanja dječje pornografije u računalnom sustavu ili na mediju za pohranu računalnih podataka.

<sup>3</sup> <http://danas.net.hr/crna-kronika/sigurnost-djece-na-internetu-1>

<sup>4</sup> <http://www.poslovniforum.hr/info/konvencija.asp>

<sup>5</sup> <http://danas.net.hr/crna-kronika/sigurnost-djece-na-internetu-1>

Izraz „dječja pornografija“ uključuje pornografski materijal koji vizualno prikazuje:

- maloljetnika kako sudjeluje u seksualno eksplicitnom ponašanju;
- osobu koja izgleda kao maloljetnik koji sudjeluje u seksualno eksplicitnom ponašanju;
- stvarne slike koje predstavljaju maloljetnika kako sudjeluje u seksualno eksplicitnom ponašanju.

Moguće nastavne strategije prilikom poučavanja o problemu

- navesti određene stvarne primjere
- uočiti znakove na djeci
- istaknuti važnost privatnih informacija
- koristiti „roditeljsku kontrolu“
- isticati važnost odbijanja osoba koje ne poznajemo
- poučiti da se u slučaju problema povjere roditeljima, nastavnicima,...

Vrlo bliski seksualnom zlostavljanju djece putem interneta su i sexting i cyberbullyng

**Sexting** - opisuje slanje sugestivnih i/ili eksplicitnih seksualnih SMS poruka i/ili slika korištenjem mobilne tehnologije. S povećanjem dostupnosti kvalitetnih mobitela koji se spajaju i na različite društvene mreže, opasnost je još veća.

**Cyberbullying** – pojam koji označava korištenje tehnologije, posebno mobilne i Internet, kako bi se namjerno ozlijedilo, uzrujalo, osramotilo nekoga

Upozoriti (upoznati) djecu / mlade na:

- pričati o stvarnosti cyberbullyinga i sextinga
- problem otkrivanja previše privatnih informacija, te poštivanje tuđe privatnosti
- mogućnost gubitka kontrole nad slikama – uvijek do slike može doći i neželjena osoba
- (ne)zakonitost objave tuđih slika bez dozvole osobe
- potrebno je definirati pravila i poticati vršnjačku potporu
- i učitelji (nastavnici) mogu biti žrtve
- blokiranje osoba koji ne želimo i odjavljivanje sa određene usluge
- poučiti da se u slučaju problema povjere roditeljima, nastavnicima,...
- ne odgovarati istom mjerom

## Online igrice

Upozoriti (upoznati) djecu / mlade na:

- prikladnost igara ovisno o dob - socijalna i obrazovana dimenzija igranja
- sustavi za procjenu dobne prikladnosti, npr. PEGI ([Pan-European Game Information](#))
- otkrivanje previše osobnih informacija
- online interakcija i razvijanje suradničkog rješavanja problema
- vršnjačko natjecanje - podrška „slabijima“
- stvaranje ovisnosti, agresivnosti, utjecaj na zdravlje
- postaviti pravila za igranje
- postoje igre i izvan računalnog svijeta
- problem: online kockanje - neslaganje oko zastupljenosti ovog problema
  - upozoriti na financijski gubitak, te utjecaj na zdravlje i svakodnevni život
  - pravni propisi i odgovornost

## **Mobilna telefonija**

Zadnjih godina poseban problem čini mobilna tehnologija. Smartphone ima pristup internetu, društvenim mrežama, čavrljanju. Aparati na njima su sve kvalitetniji te mogu snimati slike i video isječke. Mobiteli su postali računala u malom

Upozoriti (upoznati) djecu / mlade na:

- ne otkrivanje previše osobnih informacija
- neprikladne kontakte i sadržaj - cyberbullying i sexting
- geolokacijski servisi (Facebook Places, Foursquare)
- opasnost naplatnih usluga i kontrola troškova
- cjelodnevno korištenje mobitela
- kradljivci mobitela
- zabrinutost za zdravlje
- korištenje mobitela u školi
- zadržati jednostavnost – SMART rules (Safe, Meeting, Accepting, Reliable, Tell)
- početi od najranije dobi (u Europi – prosjek 7,1 godinu)

## **Malware, virusi, spyware, adware, trijanci, rootkit, spam, phishing, pharming**

Upozoriti (upoznati) djecu / mlade na:

- sigurnost kroz browser
- praćenje upozorenja i pravovremeno reagiranje
- problem krađe identiteta i privatnih podataka
- problem prijenosnih medija – „Drive-by-viruses“
- ne vjerujte „povjerljivim sajtovima“
- SPAM: ne odgovarajte, ne prosljeđujte, ne objavljujte posvuda mail adresu

Dodatni problemi:

- piratski softver
- DDos napadi (Distributed Denial of service napadi)
- web defacement

## **Filtriranje i nadzor**

- razumjeti kako funkcioniraju alati za filtriranje i nadzor
- prepoznati ograničenja alata za filtriranje
- nadzor ne znači apsolutnu zabranu, djeca moraju biti slobodna
- diferencijacija filtriranja / filtriranje ovisno o tome tko koristi Internet
- problem zaobilaženja filtriranja

## Savjeti za „tehničku“ sigurnost

- redovito ažuriranje operativnog sustava i aplikacija
- česta izrada backupa sustava i podataka
- korištenje računa sa smanjenim privilegijama
- korištenje alternativnih sustava, npr. Linux
- korištenje antivirusnog programa i vatrozida (firewall)
- ne ignoriranje poruka antivirusnih programa i vatrozida
- provjeravajte dokumente antivirusnim alatima
- korištenje kvalitetne enkripcije na kućnoj bežičnoj mreži
- spajanje samo na povjerljive bežične javne mreže
- koristiti kompleksne lozinke za pristup javnim servisima (društvenim mrežama, e-pošti i sl.)
- korištenje HTTPS protokola i CA certifikata, osobito pri radu sa novčanim transakcijama
- pripaziti na adresu u pregledniku prilikom korištenja električnog bankarstva
- ako netko traži nešto od vas, velika je vjerojatnost da se radi o prevari, budite oprezni
- budite oprezni pri korištenju i instalaciji aplikaciji iz nepouzdanih i neprovjerenih izvora

Uz ovolike probleme postavlja se pitanje: Treba li djeci zabraniti upotrebu računala? Naravno da ne, zabrane su uvijek kontraproduktivne, no treba često razgovarati s djecom i mladima. Internet je koristan, a djeca i mladi moraju biti sposobni prepoznati prihvatljive sadržaje i ponašanja, te reagirati na neprihvatljiva ponašanja.

## 3. SAŽETAK: PRAVILA I PREPORUKE

### 10 savjeta o djeci i Internetu<sup>6</sup>

1. Dijete ne smijete plašiti opasnostima s interneta, nego ga poučiti kako da ih svlada.
2. Žrtve interneta postaju djeca koja su uplašena, nesigurna, neupućena i koja nemaju povjerenje svojih roditelja.
3. Obrazovanje i povjerenje razvija kod djece osjećaj odgovornosti i spremnost za sučeljavanje s opasnostima na koje može naići pri surfanju.
4. Dijete je preporučljivo objektivno informirati i poučiti o prednostima interneta, ali i o njegovim opasnostima.
5. Preporučljivo je da dijete prođe odgovarajuće osposobljavanje u školi ili u nekoj od ovlaštenih institucija za svladavanje računalnih programa.
6. Zabrana pristupa internetu nije rješenje za vaše strahove, s djetetom dogovorite način i uvjete korištenja interneta.
7. Zamolite dijete da vam pronalazi neke od informativnih ili poučnih stranica, pridružite mu se u tom istraživanju, pomognite mu u surfanju.
8. Računalu je mjesto u zajedničkoj radnoj sobi ili u dnevnom boravku kako bi ga roditelj mogao nadzirati.
9. Pustite dijete da samo istražuje, neupadljivo i vrlo diskretno nadzirite i povremeno provjerite koje je adrese posjetilo vaše dijete i tko je sve posjetio vaše dijete, poštuje li dijete dogovore s vama.
10. Naučite dijete da su pravila lijepog ponašanja na internetu ista ili slična onima u stvarnom životu.

---

<sup>6</sup> Sigurnost djece na Internetu - <http://www.sigurnostdjece.com>

## Savjeti za roditelje i/ili nastavnike

1. Odlučite što vaše dijete smije, a što ne smije posjećivati na Internetu
  - Parental Control
  - Windows Live Family Safety
2. Povećajte razinu svoje sigurnosti
  - Postavljanje ograničenja za preuzimanja.
  - antivirusne programe poput Microsoft Security Essentials.
  - Korištenjem različitih korisničkih računa na računalu
  - Promjena sigurnosne politike u web pregledniku
  - kako bi se spriječilo da djecu mogu kontaktirati stranci, potrebno je konfigurirati softver kako bi dopustio samo dozvoljene kontakte
3. Provjeravanje što djeca rade dok su online.
  - History unutar preglednika
4. podsjetiti djecu da ne pričaju sa strancima dok su online
5. podsjetiti djecu da se nikada ne dogovaraju o tome da se susretnu sa nekime koga su upoznali na Internetu bez pratnje odraslih (roditelja)
6. educirajte se o Internet tehnologijama i uslugama
7. pretražujte Internet zajedno sa svojim djetetom
8. ne puštajte malu djecu da surfaju sama (osobito na čavljanje, forume i FaceBook)
9. razgovarajte s djetetom o Internetu i razvijajte Internet bonton
10. objasnite djetetu važnost čuvanja osobnih informacija (adrese, broja mobitela, punog imena i prezimena i sl.)
11. ne objavljujte fotografije, najbolje je ne objavljivati ih
12. čuvajte se poklona
13. prijavite neprimjereno ponašanje pojedinaca i/ili neprimjerene sadržaje koje vaše dijete prima, te kontaktirajte nadležne institucije
14. upozorite dijete da informacije na Internetu mogu biti netočne
15. ne budite odveć kritični prema dječjoj znatiželji
16. definirajte jasna pravila - dogovorite se oko igrice i dužine pretraživanja Interneta
17. ne uskraćujte djetetu pristup Internetu
18. dužnost je roditelja znati s kime njihovo dijete komunicira – dogovorite s djetetom da vam povremeno pošle SMS poruke i fotografije
19. računalo držite u dnevnoj sobi, nikako u dječjoj sobi
20. saznajte zaporku korisničkih računa vašeg djeteta (e-pošta, čavljanje, blog i sl.)
21. googlajte ime svoga djeteta
22. upoznajte online prijatelje svojeg djeteta
23. pričajte s drugim roditeljima o Internet aktivnostima njihove djece
24. blokirajte pristup nepoželjnim stranicama
25. otvorite profil na društvenoj mreži na kojoj je i vaše dijete
26. pazite na troškove Internet prometa i računa za mobitel
27. !!ako se dijete povlači u sebe, ili izbjegava roditelje, mijenja ponašanje i sl možda ima nekih problema, razgovarajte sa njime

## Pravila za djecu<sup>7</sup>

1. Interneta se ne treba bojati – naprotiv, putem njega se može ostvariti puno toga, ali treba ipak biti na oprezu.
2. Neću ostavljati svoje puno ime i prezime, adresu stanovanja ili škole, imena svojih roditelja, brojeve telefona ili mobitela nikome na internetu.
3. Razumijem da mnogi ljudi ne moraju u stvarnosti biti onakvi kakvi se predstavljaju na internetu. Odrasli se mogu predstavljati da su djeca, muškarci da su žene i slično.
4. Obavijestit ću roditelje o svim novim porukama e-pošte ili porukama dobivenim tijekom čavrljanja ili na mobitel.
5. Neću brisati podatke i fotografije s mobitela ili računala kako bi policija našla „loše“ osobe.
6. Neću naručivati niti kupovati bilo što preko interneta bez prisutnosti i odobrenja roditelja.
7. Neću popunjavati online upitnike ili obrasce koje zahtijevaju ostavljanje osobnih podataka poput imena i prezimena.
8. Ukoliko bilo tko od mene zatraži da učinim nešto za što pretpostavljam da ne bi trebalo učiniti, o tome ću obavijestiti roditelje.
9. Nikada se neću sastajati s osobama koje upoznam preko interneta bez da se prethodno o tome ne dogovorim s roditeljima.
10. Neću sudjelovati u tračanju i širenju glasina o drugim ljudima preko interneta.
11. Neću se upuštati u prepirke i svađe tijekom čavrljanja, na forumima i porukama e-pošte.
12. Ukoliko me bilo tko uznemiruje ili maltretira, suzdržat ću se od daljnje komunikacije s tom osobom i odmah obavijestiti roditelje.
13. Roditelj uvijek može saznati koje si stranice posjetio i imaju pravo povremeno me pitati da im pokažem poruke koje primam i fotografije koje snimam.
14. Ne zaboravi – kao što ti pomažu u svemu ostalome, roditelji ti mogu pomoći i u služenju internetom!

## Savjeti za ponašanje na društvenim mrežama

Društvene mreže su virtualne zajednice čija je popularnost porasla zadnjih godina, osobito pojavom Facebooka. One omogućavaju interakciju sa ostalim članovima mreže, razmjenu slika, statusa, objavljivanje raznih multimedijских sadržaja, uclanjenje u interesne grupe. Služe „susretanju“ prijatelja, upoznavanju novih ljudi,... Najpoznatije su Facebook, Google+, So.cl, MySpace. U širem smislu riječi, društvenom mrežom mogao bi se nazvati i forum i blog

Upitno je koliko je FB prikladan ne samo za djecu predškolske dobi, nego i za mlađe maloljetnike. Na FB se objavljuje mnoštvo osobnih informacija, a takve informacije prema savjetima stručnjaka ne bi trebao objavljivati nitko, a posebno ne djeca. Ukoliko dijete želi otvoriti FB profil, roditelj bi mu trebao pomoći, osobito postavljajući razinu privatnosti na maksimalnu. Kako tinejdžeri vole društvene mreže, zabrana može biti kontraproduktivna, no potrebno je dijete podučiti kakav je sadržaj i informacije sigurno postavljati na njih. Treba biti oprezan s objavom fotografija, te podičiti dijete da nikome ne odaje svoju lozinku, te da pazi koga prihvaća za prijatelja (osobito u svjetlu lažnog predstavljanja).

---

<sup>7</sup> Sigurnost djece na Internetu - <http://www.sigurnostdjece.com>



## Zaštita privatnosti na Facebooku<sup>8</sup>

Sadržaj	Kome je dostupan sadržaj (inicijalne postavke)	Kome je dostupan sadržaj (preporučene postavke)
Ime i prezime	svi	svi
Slika profila	svi	svi
Rođendan	prijatelji od prijatelja	nitko (mi)
Poruke na Wall-u	prijatelji od prijatelja	prijatelji
Veze	svi	prijatelji
Dodatne informacije sa profila	svi	prijatelji
Sadržaj na kojem smo „tagani“	svi	prijatelji
Lista prijatelja	svi	prijatelji
Školovanje i posao	svi	prijatelji
Prebivalište i rodno mjesto	svi	nitko (mi)
Aktivnosti (Like...)	svi	prijatelji

## 4. KORISNI ALATI I STRANICE

### Animirani video uratci o sigurnosti na Internetu

- Funmoods Online Safety Kit Little Red Riding Mood - <http://youtu.be/9bX9IRmUp9A>
- Funmoods- Online Safety- Little Red Riding Mood Chap.2 - <http://youtu.be/-Dn1Jmgecvk>
- Funmoods - Online Safety- Little Red Riding Mood- Chapter 3 - <http://youtu.be/eLYv-pZVgyo>
- Do you really have a private life online? - <http://youtu.be/-e98hxHZiTg>
- Safe Web Surfing - [http://youtu.be/PDpwQqzua\\_c](http://youtu.be/PDpwQqzua_c)
- Child Abuse Online: The numbers behind the fact - <http://youtu.be/Q4tEHJAjr80>
- Is the Internet child-friendly? - <http://youtu.be/1ZYPKrOOy0w>

### Softver za povećanje sigurnosti i kontrolu<sup>9</sup>

- Win Live Family Safety - <http://windows.microsoft.com/hr-HR/windows-live/essentials-other-programs>
- OnlineFamily.Norton - <https://onlinefamily.norton.com/>
- Salfeld Computer - <http://salfeld.com/index.html>: nekoliko tipova softvera za roditeljski nadzor, korisnički nadzor, mobilna aplikacija za roditeljski nadzor
- Parental Control Bar - <http://www.parentalcontrolbar.org/>
- Sigurni na Internetu (SINI) - <http://www.cnzd.org/site2/>

### Preglednici i tražilice za djecu

- Kidzui – Internet Browser - <http://www.kidzui.com/>
- Aks Jeeves For Kids - <http://www.askkids.com/>
- DibDabDoo - <http://dibdabdoo.com/>
- Yahoo Kids - <http://kids.yahoo.com/>

### Igre

- Orisinal - <http://ferryhalim.com/orisinal/>
- Club Penguin – <http://clubpenguin.com/>

<sup>8</sup> Zaštite privatnost na Facebooku, CARNet - Nacionalni CERT ([http://www.cert.hr/dokumenti/zastitite\\_privatnost\\_na\\_facebooku](http://www.cert.hr/dokumenti/zastitite_privatnost_na_facebooku))

<sup>9</sup> <http://www.ilovefreesoftware.com/16/featured/5-best-free-parental-control-software.html>

- Lego – <http://www.lego.com>
- Kerpoof – <http://kerpoof.com>

## 5. WINDOWS LIVE FAMILY SAFETY

**Windows Live Family Safety.** Softver je u neku ruku proširenje Parental Controla. Pomoću ovog softvera moguće je filtrirati informacije ovisno o dobi djeteta. Moguće je ograničiti pretrage, blokirati ili dopustiti posjet određenim web stranicama kao i nadgledati što dijete radi dok je na Internetu. Također su dostupni i savjeti kako omogućiti sigurnu komunikaciju djeteta, te kako razgovarati sa djecom o neprikladnom pretraživanju Interneta.

+ primjeri podešavanja

## 6. IZVORI:

15 savjeta za roditelje - <http://www.netakademija.hr/15-savjeta-za-roditelje>

Centar za sigurniji Internet - <http://www.sigurnijiinternet.hr/>

European Union's **Insafe** network - <http://www.saferinternet.org/web/guest/home>

Konvencija o kibernetičkom kriminalu - <http://www.poslovniforum.hr/info/konvencija.asp>

Pametni znaju kako se služiti internetom! - <http://danas.net.hr/hrvatska/zastitimo-djecu-na-internetu-pametni-znaju-cemu-sluzi-internet>

Sigurnost djece - <http://www.sigurnostdjece.info>

Sigurnost djece na Internetu - <http://www.sigurnostdjece.com>

Sigurniji internet za djecu i mlade - <http://ucitelji.hr/Sigurnijiinternet.aspx>

Sigurnije na internetu, CARNet - Nacionalni CERT ([http://www.cert.hr/dokumenti/sigurnije\\_na\\_internetu](http://www.cert.hr/dokumenti/sigurnije_na_internetu))

Sigurnost i zaštita na Internetu - <http://sigurnost.tvz.hr/>

Windows Live Obiteljska sigurnost 2011 - <http://pogledkrozprozor.wordpress.com/2012/01/30/windows-live-obiteljska-sigurnost-2011-2/>